

משרד החינוך
מינהל חברה ונוער

112

שבט תשע"ב
פברואר 2012

אם גיפניק אכנס

לציון יום האצטריג אל כנס ישראלי האל בט"ו זלשט

אל סציר היווק

אטרוג

- לעמוד על חשיבות הכנסת כמייצגת את שלטון העם.
- לדון בהשפעתה של הכנסת על חיי האזרחים.
- לבחון דרכים שבהן אזרחים ובני הנוער יכולים להשפיע על דיוני הכנסת ועל החלטותיה.
- בגיליון הצעות לשתי פעילויות – לחטיבת הביניים ולחטיבה העליונה.

אצטריג אלגי גפאליאויג

- צילומים של מילות השיר כמספר המשתתפים.
- 2 בריסטולים גזורים בצורת עיגול: בריסטול אחד ריק, שימש כבסיס שעליו ידביקו את "פרוסות העוגה". העיגול השני גזור מראש ל"פרוסות עוגה", נייר דבק.
- כרטיס משימה קבוצתית לחטיבת הביניים ולחטיבה העליונה (נספח מס' 1).
- כרטיסי מידע (נספח מס' 2).
- כרטיס "תעודת הזהות של הכנסת" (נספח מס' 3).

האכרי אמנה:

בכרטיסי המידע שבנספח מס' 2 מופיע מגוון של קטעי קריאה. בחר מתוכם את הקטעים המתאימים לרמת המשתתפים.

כתיבה: שרה רוטקופ-הרמתי, עופרה בן-גד, צפרית גרינברג

עריכה: אילנה רבינוביץ

עריכה לשונית: אפרת חבה

הפקה: רות קנולר-לוי, כרמלה אפטקר עיצוב: סטודיו פרינטיב

כתובת המערכת: "על סדר היום", מינהל חברה ונוער, משרד החינוך

רח' דבורה הנביאה 2, ירושלים. טל': 03-9180808, פקס: 03-9180850

אמתי אנשי החינוך.

"ובתוכנו וגם בגויים ינדע

כי על אף השנים והתקת

נעמד בפתחיה ללא חלודה

ברק חרפם של משפט וצדק"

מתוך: "עם כנסת ראשונה", נתן אלתרמן, הטור השביעי, דבר, תל-אביב, תשי"ד.

בט"ו בשבט תש"ט, התקיימה הישיבה הראשונה של האסיפה המכוננת. בישיבה זו נקבע כי בית המחוקקים של מדינת ישראל ייקרא "כנסת", על שמה של "כנסת גדולה" – המוסד העליון של ראשי ישראל וחכמיה, שהתכנס בירושלים לאחר שיבת היהודים מגלות בבל.

לציון יום הולדתה של הכנסת ה-18, בחרנו להקדיש לה את גיליון "על סדר היום". בגיליון נעמוד על חשיבותה של הכנסת בחברה דמוקרטית ועל אחריותנו כאזרחים להכיר את פועלה, להשפיע על חברי הכנסת ולקיים עמם שיח משותף. תפקיד חברי הכנסת פנים רבות לו. מחד גיסא, הוא תובע מחברי הכנסת לייצג את מפלגתם ואת קבוצת האזרחים שבחרה בהם, מאידך גיסא, הוא תובע מהם לפעול למען כלל אזרחי מדינת ישראל בנושאים שעל סדר היום. לפיכך, אל לנו להסתפק בהצבעה ביום הבחירות, שבו אנו מתייצבים בקלפי ונותנים את קולנו למפלגה זו או אחרת, אלא עלינו לחתור למעורבות בנעשה ולהשפעה על פעולת חברי הכנסת.

בקיץ האחרון, היינו עדים למחאה חברתית שבה השתתפו מאות אלפי אזרחים. השיח שהתקיים באוהלי המחאה, חידד שאלות הנוגעות למחויבותנו כאזרחים למתרחש במרחב הפרטי והציבורי. שיח זה גרם לרבים להתגייס ולנסות להשפיע על שינוי הסדר החברתי.

בישיבה החגיגית שהתקיימה לציון יום הולדתה השני של הכנסת, אמר יו"ר הכנסת דאז, יוסף שפרינצק: "בט"ו בשבט נטענו נטיעה שנקלטה בהצלחה, ואשר צמיחתה הבטוחה מחייבת טיפול רב ואהבה רבה, נאמנות ללא גבול והוקרה עמוקה לנכס האומה ששמו – הכנסת, נציגות העם ובית המחוקקים לישראל, המשמש בית-חינוך מדיני לעם ולדור הצעיר." אני מקווה שבני הנוער ימצאו עניין בפעילות זו, שהיא תעורר בהם מודעות אישית וציבורית ותעודד אותם ליטול על עצמם את משימת הטיפול בנטיעה זו באהבה ובאחריות, כך שבני הנוער יהיו לכוח משפיע על מקבלי ההחלטות בחברה.

בברכה,

יוסי לוי

מנהל מינהל חברה ונוער

פאליאג אהטיג גבינייק

לע 2' - קבוצה

המליאה מתחלקת לקבוצות. כל קבוצה מקבלת כרטיס משימה קבוצתית (נספח מס' 1), כרטיס מידע (נספח מס' 2), כרטיס "תעודת הזהות של הכנסת" (נספח מס' 3) ופרוסת עוגה מבריסטול, שעליה יכתבו את תוצרי המשימה.

לע 3' - זאליאג

כל קבוצה מציגה את הברכה, מסבירה את הנושאים שהתייחסה אליהם ומדביקה את ה"פרוסה" על עיגול הבריסטול הריק. כך עד שנוצרת בהדרגה עוגת יום הולדת לכנסת.

הקבוצות שבחרו לשאת נאום, יבחרו נציג שינאם בפני המליאה בנושא שבחרו.

? לעליאג גבייון

1. אילו נושאים הופיעו בברכות או בנאומים?
2. אילו מהנושאים רלוונטי במיוחד לכם כבני נוער?
3. מדוע חשוב לחזק את קשרי הגומלין שבין הכנסת לבין האזרחים?
4. באילו דרכים תוכלו אתם להשפיע על פעילות הכנסת?
5. האם יש ברכה נוספת שהייתם רוצים לברך את הכנסת?
6. המנחה יקרא בפני המשתתפים את הדברים שאמר י' שפרינצק בנעילת הישיבה הראשונה של האספה המכוננת, ב-14.2.1949:

"נבחרתי ישראל, בדרך ארוכה הגענו עד הלום – דרך של דורות, ארצות, גלויות ... הגענו היום, בראש השנה לאילנות, לירושלים עיר קדשנו, מחוז חפצנו. ביום זה נטעו ילדינו עצים חדשים. גם אנחנו, נבחרתי ישראל, נטענו היום נטיעה חדשה ... נטענו אילן נאה – אילן עצמאות ישראל. על האסיפה המכוננת לטפח את העץ הזה ולדאוג לכך שיגדל ויישא פרי ושביצילו ישכון העם לבטח... עם ישראל חי וקיים, והוא יקיים את תקוות הגאולה, התקווה הנושנה בת אלפיים שנה!"

- יום הולדתה של הכנסת נקבע ליום ט"ו בשבט. מדוע? מה מסמל יום זה?

לע 4' - זאליאג

המנחה יחלק את מילות השיר שלהלן ויקרא אותן בפני המשתתפים:

כל מי שישב בקיץ החם באוהלי המחאה החברתית,
ידע בלבו, בלי שום ספק, שאצלך יש לחפש את העתיד.
כשרוצים להשפיע על סדר היום במדינה, בעת צרה –
את הכתובת, את היעד, את האמצעי ואת המטרה.
אנחנו בחרנו את מי שיושב בך,
ובכל ארבע שנים אנו שוקלים את הבחירה,
אך בזמן שחולפות להן ארבע שנים, חשוב לעקוב במלוא תשומת
הלב:
מה חוקקת, מה קבעת, מה הסכמת, היכן עמדת על זכותך לסרב.
כשנולדת, קראו לך "מועצת העם". אחר כך קראוך "אספה מכוננת".
ושינו את השם בשלישית, כשהבינו שבך האומה מתבוננת.
וכשבאים לדבר על כוחו של הציבור,
את הסמל, לך הכוח, גם בעשייה וגם בדיבור.
ליום הולדתך ה-63, חשוב לברך אותך מכל הכיוונים.
כי כאשר את עובדת קשה, התוצאות הן שלנו, ואנו נהנים.

(כתבה: שרה רוטקופ-הרמתי)

? לעליאג גבייון

1. הקטע הוא ברכת יום הולדת. למי חוגגים?
2. מהו המידע שאפשר להפיק מן הקטע?
3. האם יש לכם מידע נוסף בנושא?
למנחה: מידע על אודות הכנסת – ראה במדור זרקור על.

נספח א' 1: כרטיס משימה קבוצתי אהטיג גבינייק ואהטיג גאליאג

קראו את הקטעים המצורפים ודונו בחשיבותה של הכנסת ובתפקידיה כפי שהם מצטיירים בקטעים אלו, התייחסו לשאלות המצורפות והכינו את המשימה:

אהטיג גאליאג

- בכנסת יש נוהל של נאום בן דקה אחת במליאת הכנסת. חברי נאום שאורכו לא יעלה על חמש דקות, המתייחס לדברים שקראתם ולעמדתכם בנושא. תוכלו לקשר את הדברים לסדר היום הציבורי על-פי הבנתכם. בחרו את נציג הקבוצה שינאם במליאה.

אהטיג גבינייק:

- כתבו על "פרוסת העוגה" שקיבלתם ברכה ליום הולדתה של הכנסת, בהתייחסות לנושאים שבהם עסקתם.

נספח מס' 2: כרטיסי איצ'ל

כרטיס איצ'ל א' – הכנסת כמיצ'לג אג' לטאון האג'

אדוני היושב ראש, כנסת נכבדה. זכות היא לי לפתוח את מושב החורף של הכנסת ה-18, לברך את יושב ראש הכנסת על עמידתו הנאמנה על משמר הדמוקרטיה, על כיבוד ערכי היסוד הדמוקרטיים בחקיקה, ועל הגנה על החברה הישראלית, על מגוון מגזריה.

מתוך: **נאום נשיא המדינה, שמעון פרס**, בפתיחת מושב החורף של הכנסת ה-18, 31.10.20

לא רק בית-מחוקקים הוא הבית הזה. לא רק בימה לביקורת מעשי השלטון היא הכנסת. הבית הזה – במליאתו, בוועדותיו, בפעילות הרוחשת במסדרונותיו, הוא **בבואתה של המדינה, של החברה. מדינת ישראל, על עדותיה ופלגיה, משתקפת כאן**, באולם הזה: יהודים וערבים, עולים וותיקים, ספרדים ואשכנזים, דתיים, וכך אומרים – חילונים, אני מעדיף לומר שומרי מצוות וכאלה ששומרים פחות מצוות, ימין ושמאל.

מתוך: **נאום של ראובן ריבלין, יושב ראש הכנסת**, יום רביעי, י"ז באדר א' התשס"ג (19 בפברואר 2003), כאשר נבחר לתפקיד יושב ראש הכנסת.

הבית הזה הוא צומת של מחלוקת, גם של הסכמות, גם של פשרות, אבל בעיקר של הכרעות. כאן מאזינים לזולת, גם אם הזולת הוא יריב מר. אכן, זהו בית סוער, אך אין גנאי בכך. המציאות שלנו אינה יודעת שקט, וכך גם הכנסת.

יש להבטיח את חופש הוויכוח, להקפיד על זכותו של כל אחד ואחת משליחי הציבור כאן להשמיע את דברו. יש לסבול כל דעה; להאזין גם למה שאולי מקומם, מרגיז, אפילו מזעזע. והכול צריך שיעשה ביושר; והכול צריך שיעשה בהגינות; והכול צריך שיעשה בשוויון, מתוך כיבוד זכותם של כל חבר ושל כל סיעה – אופוזיציה וקואליציה כאחת – ומתוך שמירה על המיעוט מפני דורסנות הרוב.

מתוך: **נאום של ראובן ריבלין, יושב ראש הכנסת**, יום רביעי, י"ז באדר א' התשס"ג (19 בפברואר 2003), כאשר נבחר לתפקיד יושב ראש הכנסת.

"הכנסת הזאת נבחרה על-ידי קהל אזרחי ישראל. רצון העם כולו בא לידי ביטוי חופשי ומלא בבחירות האלו... את העם הזה יש לראות כקיבוץ גלויות, כי אין עדה יהודית ברחבי תבל שאין ליוצאיה חלק במדינת ישראל... מה כבדה האחריות המוטלת על הבית הזה..."

זכרו כי עיני כל העם היהודי נשואות וכי הכיסופים והתפילות של דורות עברו מלוות את צעדיכם.."

מתוך: **נאום של חיים ויצמן, נשיא מועצת המדינה הזמנית**, בישיבת הפתיחה של האסיפה המכוננת, 14.2.1949.

שאלות לבדיקה

1. את מי אמורים חברי הכנסת לייצג? את מפלגתם? את קהל הבוחרים?
2. על-פי מה ראוי שחברי הכנסת יפעלו: על-פי מדיניות המפלגה, על-פי צו המצפון, על-פי תפיסתם את מה שנראה להם טוב למדינה ולציבור האזרחים? נמקו.

כרטיס איצ'ל ב' – השפעתה של הכנסת על חיי האזרחים

הכנסת היא הרלוונטית היחידה, כי רק שם אפשר להצביע ולהכריע... שמחתי לשמוע השבוע שאנשי המאבק מעבירים את המחאה לכנסת... הם באים ואומרים שהכנסת הזו עוצבה על-ידי העם. הריבון רוצה להתערב מפעם לפעם ולשכנע את חברי הכנסת שהם צריכים לחזור בהם מדרך זו אחרת. להערכתי ההשתתפות בבחירות לכנסת הבאה תהיה גבוהה לאין שיעור מארבע מערכות הבחירות האחרונות שהיו לנו...

רק בשילוב ידיים של העם והכנסת ובחשבון נפש אמיתי של המפלגות הגדולות, נוכל להבטיח סדר יום חברתי חדש...

על הציבור הישראלי לזכור כי צדק חברתי לא ייכון אלא באמצעות הבית הזה, וכי התביעה לצדק חברתי תובעת ממנו אחריות פוליטית...

מתוך: **נאום ראובן ריבלין, יושב ראש הכנסת**, בכנס הפתיחה של מושב החורף של הכנסת, 31.10.2011.

במדינת ישראל, האזרח הרגיל, בוודאי אם הוא צעיר וחלק מעתיד המדינה, אינו יכול להישאר אדיש כלפיה ואל מה שמתרחש בה. אנחנו לא שווים. הבעיות הגדולות מלוות אותנו. האתגרים וההחלטות על אופי המדינה ועתידה אינם יכולים להרשות לאף אדם להישאר אדיש או חסר אכפתיות כלפי מה שקורה כאן. זוהי תופעה רעה ומסוכנת למערכת השלטונית, ויש לכולנו אחריות למגר אותה, מהאזרחים ועד הנבחרים.

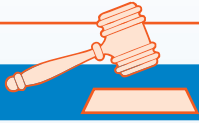
מתוך: **ח"כ יואל חסון**, "חוסר האמון בכנסת יוביל לעליית הקיצוניים", **הכנסת בעין הציבור הישראלי: יוקרתה ומעמדה**, המרכז הישראלי להעצמת האזרח, 2008.

אני רוצה להדגיש את הנקודה הזאת של לגשר בין הציבור לכנסת... הגישור הזה הוא חשוב כי ברגע שאנחנו נהפוך את הציבור לשותפים יותר גדולים בעשייה הפוליטית, נקרב אותם למוסדות פוליטיים פורמאליים. אם אנחנו נצליח לעשות את זה, הם יסתכלו על אותם מוסדות פוליטיים בפחות ניכור והם יכירו יותר את המעשה הפוליטי...

מתוך: **דברי ד"ר עמוס זהבי, הכנסת בעין הציבור הישראלי יוקרתה ומעמדה**, המרכז הישראלי להעצמת האזרח, 2008.

שאלות לבדיקה

באילו דרכים, לדעתכם, על הכנסת לפעול כדי לקדם את הדיאלוג עם ציבור הבוחרים?

כרטיס אינצ'י – הכנסת כרטיס זכויות

חוק השבות, תש"י-1950

כל יהודי זכאי לעלות ארצה.

(א) העלייה תהיה על-פי אשרת עולה.

(ב) אשרת עולה תינתן לכל יהודי שהביע את רצונו להשתקע בישראל, חוץ

אם נוכח שר העלייה שהמבקש –

(1) פועל נגד העם היהודי; או

(2) עלול לסכן בריאות הציבור או בטחון המדינה.

(א) יהודי שבא לישראל ולאחר בואו הביע את רצונו להשתקע בה, רשאי,

בעודו בישראל, לקבל תעודת עולה.

ב-1970 תוקן החוק ונקבע כי יהודי הוא מי שנולד לאם יהודייה או שנתגייר והוא אינו בין דת אחרת. זכות זו ניתנת גם לילד ולנכד של יהודי, לבן זוג של הילד ושל נכד של יהודי.

החוק הוא הדבק המאחד של כל חברה, והוא המאפשר קיום בצוותא של אנשים וקבוצות שיש להם דעות שונות ואינטרסים מנוגדים. ללא חוק, לא נוכל ליהנות מביטחון, מחירות או משירותים חברתיים או כלכליים שרק חברה מאורגנת מסוגלת לספק. במקום שהחוק נשחק, האנרכיה מאיימת.

מתוך: יצחק זמיר, "עליונות החוק", הארץ, 11.9.1988.

תפקידה של מועצת הנוער והתלמידים

מתוך חוק הרשויות המקומיות (אושר בכנסת ב-2011):

(א) בכל רשות חינוך מקומית תוקם מועצת תלמידים ונוער (להלן – המועצה).

(ב) במועצה יהיו בין 15 ל-61 חברים, בהתאם לשיקול דעתו של מנהל יחידת הנוער באותה רשות חינוך מקומית.

(ג) המועצה תכלול נציגים ממוסדות חינוך, ממרכזים קהילתיים, מתנועות נוער, מארגוני נוער וכיוצא באלה, ובלבד שהם תלמידים או נערים המתגוררים בתחומה של אותה רשות חינוך מקומית.

(ד) נציגי המועצה ייבחרו בידי תלמידים ונערים המתגוררים בתחומה של רשות החינוך המקומית, אחת לשנה.

תפקידי המועצה:

(א) המועצה רשאית ליעץ לגורמים שונים ברשות המקומית בעניינים הקשורים, במישרין או בעקיפין, בילדים ובנערים, ובכלל זה לראש הרשות המקומית, לסגנו, לוועדת החינוך, לוועדה לקידום מעמד הילד, למנהל מחלקת החינוך ולמנהל יחידת הנוער.

(ב) המועצה תייצג את עניינם של ילדים ונערים בפני הרשות המקומית ותפעל להעברת בקשותיהם לגורמים הנוגעים בדבר ברשויות מקומיות או ברשויות המדינה, למעקב אחר קבלת תשובות לבקשות, להופעה בפני אותם גורמים ולהעברת התשובות למבקשים.

מתוך: אתר כנסת פתוחה – <http://www.oknesset.org/vote/3486>

מתוך: חוק זכויות התלמיד, התשס"א 2000

חוק זה מטרתו לקבוע עקרונות עקרוניות לזכויות התלמיד ברוח כבוד האדם ועקרונות אמנת האומות המאוחדות בדבר זכויות החלד, תוך שמירה על כבוד התלמיד, עובד ההוראה וצוות המוסד החינוכי.

להלן מספר סעיפים.

החוק קובע כי:

- הזכות לחינוך – כל ילד ונער במדינת ישראל זכאי לחינוך.
- איסור אפליה – רשות חינוך מקומית, מוסד חינוך או אדם הפועל מטעמים, לא יפלו תלמיד מטעמים עדתיים, בשל רקע חברתי כלכלי או השקפה פוליטית ב:
- א. רישום תלמיד, קבלתו או הרחקתו ממוסד חינוך.
- ב. קיום כיתות נפרדות באותו מוסד חינוך.
- ג. זכויות וחובות התלמידים לרבות כללי המשמעת והפעלתם.
- הרחקה לצמיתות – הרחקת תלמיד ממוסד חינוך לצמיתות והעברתו למוסד אחר תינתן רק לאחר שניתנה לתלמיד ולהוריו הזדמנות להשמיע את טענותיהם.
- מועצת תלמידים – מוסד חינוך יעודד הקמת מועצת תלמידים ולא יעשה כל פעולה למנוע את הקמתה

חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו, 1992

מטרת חוק יסוד זה היא להגן על כבוד האדם ועל חירותו, כדי לעגן את ערכיה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית. להלן כמה מסעיפי החוק:

- אין פוגעים בחייו, בגופו, או בכבודו של אדם באשר הוא אדם.
- אין פוגעים בקניינו של אדם.
- כל אדם זכאי להגנה על חייו, על גופו ועל כבודו.
- אין נוטלים ואין מגבילים את חירותו של אדם במאסר, במעצר, בהסגרה או בכל דרך אחרת.

שאלות לדיון

1. על איזה צורך עונים חוקים אלו? למי הם מיועדים?
2. לאור דוגמאות אלו ולאור חוקים אחרים המוכרים לכם, האם אפשר לומר כי הכנסת מייצגת את רצון העם? נמקו.

נספח מס' 3: גאורג זבוג' אכנסט' איקר ג'פקיז'י' הכנסת' אסאכ'איואג'יה

- הבעת **אמון בממשלה** חדשה ואישורה, או הבעת אי-אמון, שפירושה: פיזור הממשלה.
- **אישור תקציב המדינה** המוגש על-ידי הממשלה.
- **ייצוג ריבונות העם** בבית הנבחרים.

- חקיקת **חוקים** המחייבים את כלל האזרחים ואת רשויות השלטון.
- **בקרה** ופיקוח על פעולות הממשלה באמצעות המליאה וועדות הכנסת.
- **בחירת נשיא המדינה**.
- **בחירת מנכ"ר המדינה** המגיש את הדו"ח ליו"ר הכנסת ולציבור הרחב.

פאילאג אהטיבה האליונה

3. בכל ארבע שנים, מצביעים האזרחים ובחרים את הכנסת. האם די בכך? באילו דרכים נוספות יכולים האזרחים להשפיע על פועלה של הכנסת?
 4. המנחה יאמר למשתתפים: בעקבות המחאה החברתית בקיץ 2011, קמה קבוצה חברתית חדשה בשם "המשמר החברתי". הקבוצה שמה לה למטרה להשפיע מתוככי משכן הכנסת על עבודת הח"כים: "המשמר החברתי – החורך לא עוזבים את הכנסת". המטרה: לדאוג לנוכחות אזרחית רציפה ועיקשת בכנסת, כדי להזכיר לח"כים שהציבור לא שכח את תביעתו לצדק חברתי וכדי לחזק את בית הנבחרים.
 - מה דעתכם על היוזמה המתוארת? מדוע בחרו אנשי המשמר החברתי לפעול בכנסת? מה המסר שהם מבקשים להעביר בכך? (למנחה: אחריות משותפת על קביעת סדרי העדיפויות במדינה, הבעת אמון בכנסת וחיוזוק מעמדה של הכנסת בעיני הציבור, חיזוק כוחם של האזרחים ויכולתם להשפיע על הרשות המחוקקת).
 5. בני נוער יכולים להשפיע על פועלה של הכנסת בכמה דרכים. למשל: נציגי מועצת התלמידים הארצית נוכחים באופן קבוע בשלוש ועדות: הוועדה לזכויות הילד, ועדת החינוך הספורט והתרבות, ועדת אלכוהול וסמים.
 6. באילו נושאים, לדעתכם, חשוב שנציגי הנוער יהיו מעורבים? הציעו רעיונות.
 7. הציעו נושא המעסיק אתכם בחיי היומיום, שהייתם רוצים שהכנסת תקדם חקיקה בענייניו או שתעלה אותו לשיח הציבורי.
 8. מהן הדרכים שבהן תוכלו להשפיע על חברי הכנסת, על הדיונים ועל ההחלטות המתקבלות בכנסת, במטרה לקדם נושאים חשובים לחברה? (למנחה: מכתב לחבר כנסת, פעילות ברשתות חברתיות, השתתפות בעצרות, בהפגנות, פרסום וכתבה באמצעי התקשורת וכד').
- הערה למנחה: על מנת להכיר לעומק את עבודת הכנסת, מומלץ להציע למשתתפים להיכנס לאתר הכנסת – (<http://www.knesset.gov.il>) לבחור נושאים החשובים בעיניהם, לעקוב אחר תהליכי החקיקה ואחר ההתייחסות של חברי הכנסת אליהם, לקרוא דיווחים של המשמר החברתי (<http://www.hamishmar.org.il>) מוועדות הכנסת ועוד.

לש 2 אי' – באליאג

אפשר לפתוח את הפעילות כמו בשלב א' של פעילות חטיבת הביניים (קריאת השיר).

המנחה יפתח ויאמר: רבים מאתנו היו עדים למחאה החברתית בקיץ האחרון. מנהיגי המחאה החברתית הוזמנו לפתיחת מושב החורך של הכנסת.

בפנייה לכמה מראשי תנועת המחאה שישבו ביציע הכנסת, אמר יושב ראש הכנסת, ראובן ריבלין: "שינוי בסדר היום החברתי יתחיל מכאן, ממליאת הכנסת, מוועדות הכנסת וממפלגות הבית הזה. רק כך נוכל להבטיח שהרוח החדשה של הישראלים החדשים לא תהפוך לרוח עכורה של החמצה... רק בשילוב ידיים של העם והכנסת ובחשבון נפש אמתי של המפלגות הגדולות, נוכל להבטיח סדר יום חברתי חדש." (ראובן ריבלין, 31.10.2011)

שאלאג אציון ?

1. מה דעתכם על דבריו של יושב ראש הכנסת, ראובן ריבלין? האם אתם מסכימים עם דבריו? מדוע?
2. על מי, לדעתכם, מוטלת האחריות לשינוי סדר היום החברתי במדינה?

לש 2 י' – קבוצה

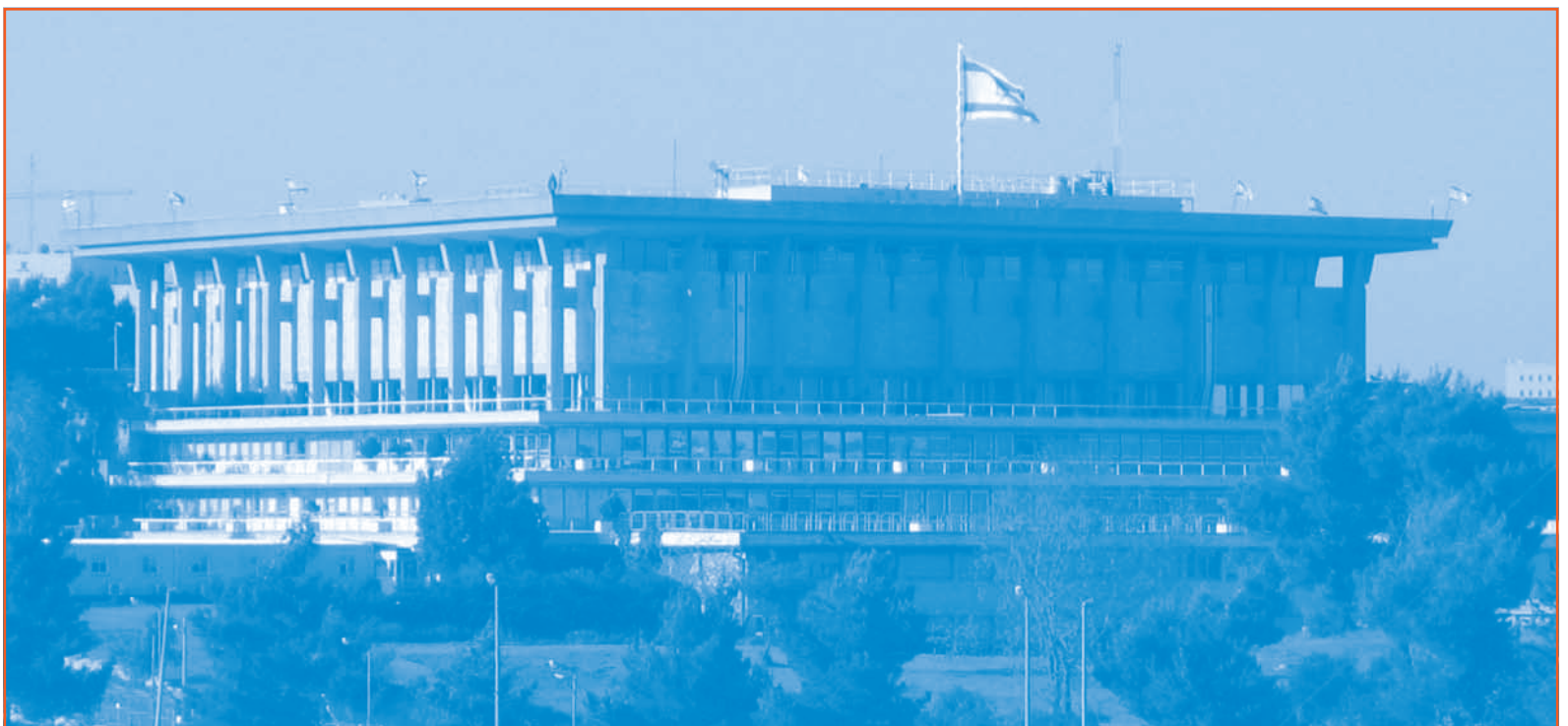
המליאה מתחלקת לקבוצות. כל קבוצה מקבלת כרטיס מידע (נספח מס' 2), כרטיס משימה קבוצתית (נספח מס' 1) ותעודת זהות של הכנסת (נספח מס' 3).

לש 2 ג' – באליאג

שאלאג אציון ?

1. כיצד מצטיירת הכנסת מתוך הנאומים שנשאו נציגי הקבוצות ומתוך הדיונים שקיימתם בקבוצות?
2. אילו מהנושאים שהועלו בנאומים רלוונטי במיוחד לכם כבני נוער?

ט"ו בליל ג'ל"ב - כנסת ישראל ואגף 03

עיקר תפקידה של הכנסת הוא לחוקק חוקים. הצעות חוק מוגשות על-ידי הממשלה, ועדות הכנסת או חברי הכנסת. מליאת הכנסת מאשרת את החוקים בהצבעת רוב המשתתפים, אלא אם כן נקבע בחוק אחרת.

חוקי יסוד

על-פי הכרזת העצמאות, הכנסת הייתה אמורה לחוקק חוקה. אולם מכיוון שלא הסתייע הדבר, הוחלט שהכנסת תחוקק חוקי-יסוד, ולאחר שתושלם מלאכת חקיקתם, יהיו הם חלק מהחוקה של מדינת ישראל. חוקי היסוד עוסקים בשלושה תחומים: הגדרת סמכויות השלטון ויחסי הגומלין בין מוסדות השלטון, אופייה היהודי של המדינה, אופייה הדמוקרטי של המדינה. עד כה חוקקה הכנסת 12 חוקי יסוד, ואלה הם: חוק יסוד: הכנסת, חוק יסוד: הממשלה, חוק יסוד: נשיא המדינה, חוק יסוד: מינהל מקרקעי ישראל, חוק יסוד: משק המדינה, חוק יסוד: הצבא, חוק יסוד: ירושלים בירת ישראל, חוק יסוד: השפיטה, חוק יסוד: מבקר המדינה, חוק יסוד: חופש העיסוק, חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו, חוק יסוד: תקציב המדינה לשנים 2009 עד 2012 (הוראות מיוחדות) (הוראת שעה).

על-פי חוק יסוד: הממשלה – הממשלה מכהנת מכוח אמון הכנסת, ואחראית בפני הכנסת אחריות משותפת. פיקוח הכנסת על הממשלה נעשה בדיונים במליאה, בהצעות לסדר היום ובשאלות, ובדיונים בוועדות הכנסת שאליהם נקראים שרים או נציגיהם לדווח על פעילותם.

אליאג הכנסת

מליאת הכנסת היא הגוף המרכזי, בעל הסמכות העליונה, של הכנסת. במליאה מועלות הצעות חוק, הצעות לסדר היום, שאלות לשרי הממשלה והצעות אי-אמון בממשלה, וכן מתקיימים בה דיונים במגוון נושאים המשקפים את האירועים הפוליטיים, הביטחוניים, החברתיים והכלכליים המתרחשים במדינה.

ישיבות הכנסת מתקיימות בדרך כלל בימים שני, שלישי ורביעי בכל שבוע. בדרך כלל מקיימת הכנסת מושב אחד בשנה, ובו שני כנסים, האחד בחורף והאחר בקיץ, ויחד הם נמשכים כשמונה חודשים.

אליאג הכנסת

עבודת הכנסת מתנהלת ברובה בוועדות הכנסת. בכנסת שתי-עשרה ועדות קבועות: ועדת הכנסת; ועדת הכספים; ועדת הכלכלה; ועדת החוץ והביטחון; ועדת הפנים והגנת הסביבה; ועדת החוקה, חוק ומשפט; ועדת החינוך, התרבות והספורט; הוועדה לענייני ביקורת המדינה; הוועדה לקידום מעמד האישה; ועדת המדע והטכנולוגיה; ועדת העלייה, הקליטה והתפוצות; ועדת העבודה, הרווחה והבריאות.

הוועדות הקבועות דנות בהצעות חוק שמליאת הכנסת מפנה אליהן, ומכיוון אותן לשלוש קריאות במליאת הכנסת (לאחר הקריאה השלישית הצעות החוק נהיות לחוקים של מדינת ישראל); על הוועדות הקבועות לדון ולנסח המלצות בנושאים שעלו בהצעות לסדר היום של מליאת הכנסת ושהועברו אליהן, ובנושאים שהועברו לדיון מהיר; לדון בתקנות שקבעה הממשלה שבהן נדרש אישור; לדון ולנסח המלצות בעקבות פניות של אזרחים שהוגשו לכנסת או שהועברו אליהן על-ידי הממשלה, ולעסוק בכל עניין אחר שהעבירה הכנסת לוועדה או שהועדה החליטה לדון בו.

מקור: אתר הכנסת <http://www.knesset.gov.il/birthday/heb/index.html>

ברגש של יראת כבוד והדרת קודש, אני קם לפתוח את האסיפה המכוננת של מדינת ישראל, את כנסת ישראל הראשונה בימינו, בעיר הנצחית ירושלים. ברגע הגדול הזה בתולדות עמנו, ניתן שבח והודיה לאלוהי ישראל שבחסדו זכינו לראות בגאולה לאחר דורות של סבל וייסורים...

מעמד זה הוא פרי ההתעוררות הכבירה של הרצון הלאומי שקמה בעמנו בדורות האחרונים. לפני כשבעים שנה היה האות. מיטב בני האומה, מנהיגי הדור הנעלמים והאלמונים, קמו להגשים את חלום הדורות של שיבת ציון וחידוש הקוממיות הלאומית...

אישי הכנסת! שאו ברכה לכינוסכם הראשון. זכרו כי עיני כל העם היהודי אליכם נשואות וכי הכיסופים והתפילות של דורות עברו מלוות את צעדיכם. מי ייתן והיינו כולנו ראויים לגודל השעה ולכבוד האחריות...

הכנסת הראשונה למדינת ישראל פתוחה!

במילים אלו פתח נשיא מועצת המדינה הזמנית, פרופ' חיים ויצמן, את מושב הכנסת הראשונה, שבהקמתה נקראה "האספה המכוננת", בט"ו בשבט תש"ט (14 בפברואר 1949). הישיבה הראשונה התקיימה בירושלים, בבניין הסוכנות היהודית. כיוון שהיה זה ט"ו בשבט, עצרו הנבחרים בדרכם לירושלים בשער הגיא לטקס נטיעת עצים, ומאז טקס נטיעת עצים באתרים שונים בירושלים ובסביבתה היה לחלק ממסורת חגיגות יום ההולדת של הכנסת. ליושב ראש האספה המכוננת נבחר יוסף שפרינצק.

אקור גלם "כנסת"

יומיים לאחר מושב הפתיחה, החליטה האספה המכוננת כי בית-המחוקקים של מדינת ישראל ייקרא "כנסת". מקורו של השם בשמה של "כנסת הגדולה", המוסד העליון של ראשי ישראל וחכמיה, שהתכנס בירושלים לאחר שיבת היהודים מגלות בבל במאה החמישית לפני הספירה. מספר חברי הכנסת נקבע לפי מספר חברי "כנסת הגדולה" – 120 חכמים. מסורות הכנסת ודרכי פעולתה הושפעו גם מהקונגרס הציוני, שהתכנס לראשונה בבאזל בשנת 1897, מניסיון אספת הנבחרים בתקופת המנדט הבריטי בארץ-ישראל, ובמידה מסוימת גם מהנהלים והמנהגים של הפרלמנט הבריטי – "אם הפרלמנטים".

עד סוף 1949, התקיימו ישיבות מועצת המדינה הזמנית והכנסת הראשונה בתל-אביב, ואז העתיקה הכנסת את מושבה לבית פרומין שברחוב המלך ג'ורג' בירושלים. בשנת 1958 הונחה אבן הפינה למשכן הכנסת החדש בגבעת רם, ובאוגוסט 1966 הוא נחנך בטקס ממלכתי.

גפיקיזי הכנסת

הכנסת היא הרשות המחוקקת, בעלת הסמכות הבלעדית במדינה לחוקק חוקים. לכנסת יש גם תפקיד מכונן-חוקתי – חיבור חוקה למדינת ישראל. הכנסת היא הזרוע המפקחת על הממשלה, נתונים לה כמה תפקידים מעין-שיפוטיים, וכן מתפקידה לבחור את נשיא המדינה ואת מבקר המדינה.

חברי הכנסת נבחרים באמצעות רשימות המייצגות מפלגות. הכנסת נבחרת לתקופה של ארבע שנים, אך היא רשאית להתפזר לפני תום התקופה על-ידי חקיקת חוק לפיזור הכנסת, הקובע גם את מועדן של הבחירות הבאות. כמו כן, הכנסת מתפזרת בטרם עת אם לא אישרה את תקציב המדינה בתוך שלושה חודשים מתחילת שנת התקציב, או אם ראש הממשלה ממליץ, ונשיא המדינה מסכים, לפזרה, כיוון שקיים בה רוב המתנגד לממשלה ועקב כך אין היא מסוגלת לתפקד באופן תקין.

קורא יקר, אנו מקווים כי מצאת ענין בעלון "על סדר היום" והוא מסייע לך בעבודתך החינוכית. נשמח לקבל את תגובתך על העלון